

Les families de les
Fanerògames

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Direcció General
d'Ordenació Educativa
Centre de Documentació
i Experimentació de Ciències

Pg. de la Vall d'Hebron, 64-70
08023 BARCELONA
Tel. 417.68.75/417.67.70

Més de 3000 espècies, que viuen sobretot a l'hemisferi boreal.

Aspecte molt divers, des d'arbres elevats fins a petites herbes. Posseeixen sovint glucòsids cianogènics i també tanins. Sovint presenten acícules o espines. Fulles esparses, amb estípules.

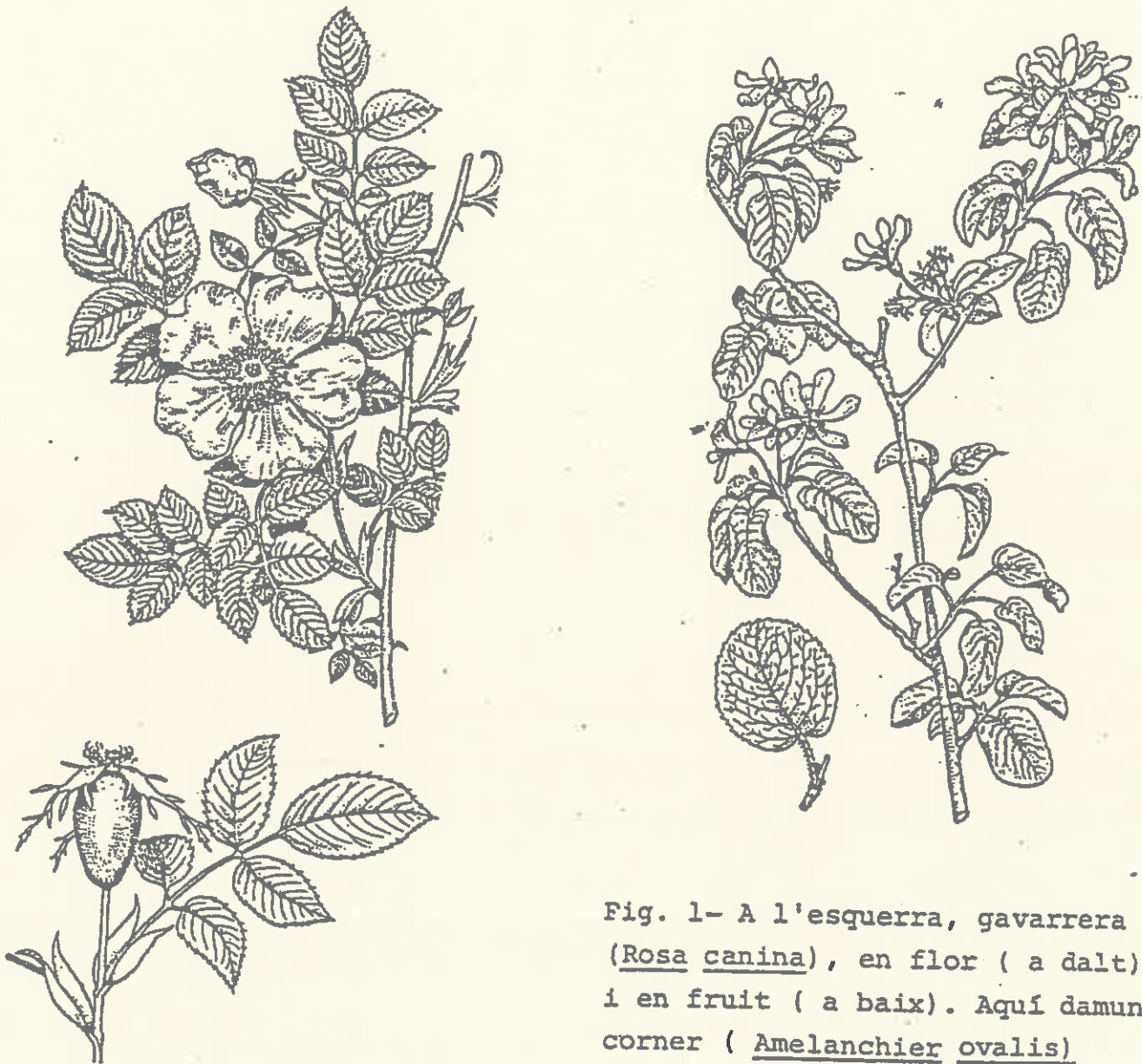

Fig. 1- A l'esquerra, gavarrera (Rosa canina), en flor (a dalt) i en fruit (a baix). Aquí damunt, corner (Amelanchier ovalis)

Flors regulars, en principi pentàmeres. La seva fórmula floral bàsica és:

$K\ 5\ C\ 5\ A\ 5\ x\ n\ G\ (1)\ 5(\infty)$

Hi pot haver, però, moltes variacions:

- El receptacle pot ser convex, pla o més o menys còncav.
- De vegades existeix un calicle.
- El gineceu mostra tendències evolutives diverses. Des

de 5 carpels amb molts primordis fins a molts carpels amb 1 primordi o bé 1 carpel amb 1 primordi.

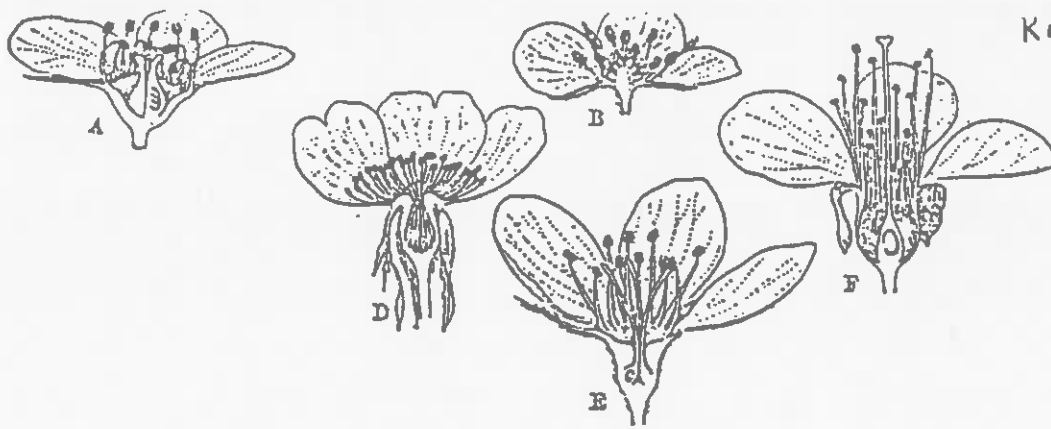

Fig. 2.- Seccions longitudinals de la flor de diverses rosàcies.
 A- Spiraea. B- Fragaria vesca. D- Rosa canina. E- Pyrus communis. F- Prunus avium

- L' ovari pot ser súper o infer
- Els carpels, en principi lliures, poden soldar-se entre ells (i llavors també amb el receptacle, fent que l'ovari sigui infer).

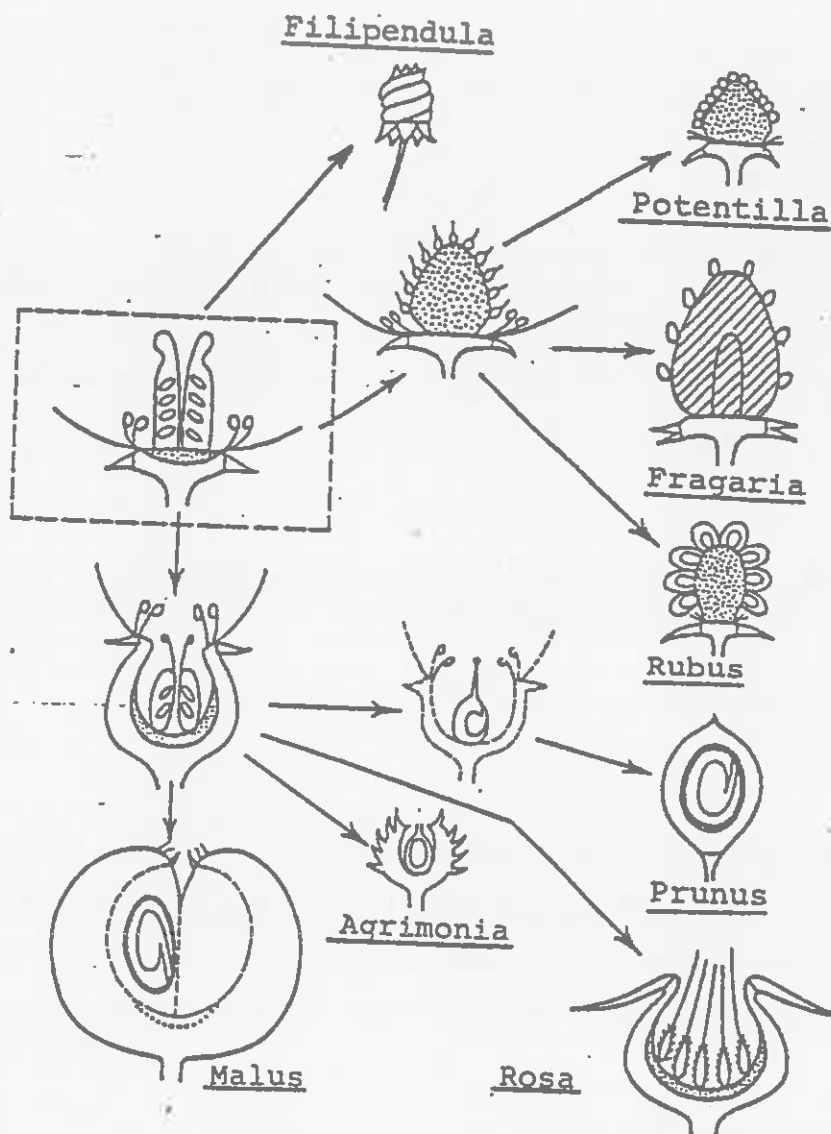

Fig. 3.- La flor i el fruit a les rosàcies.

llavors) es pot passar a núcules (secs, indehiscent, 1 llavor) Rosàcies
o a drupes (carnosos, 1 llavor).

Són corrents els fruits col·lectius.

El tipus de fruit està molt relacionat amb les característiques del receptacle;

Receptacle convex i sec ----- polinúcula (Potentilla)
----- polidrupa (Rubus)

Receptacle convex i carnós ----- polinúcula (Fragaria)

Receptacle en forma de copa, però caduc ----- drupa (Prunus)

Receptacle en forma de copa, persistent, lliure.... cinorródon (Rosa)

Receptacle en forma de copa, soldat amb els carpels.... pom (Pyrus,
Cydonia)

Algunes rosàcies corrents.

Amelanchier ovalis ; corner. (Arbust. Pètals blancs, molt estrets.)

Crataegus monogyna; arç blanc. (Arbret espinós. Les seves infusions s'utilitzen com a sedant.)

Fragaria vesca; maduixera. (De clarianes i marges de bosc)

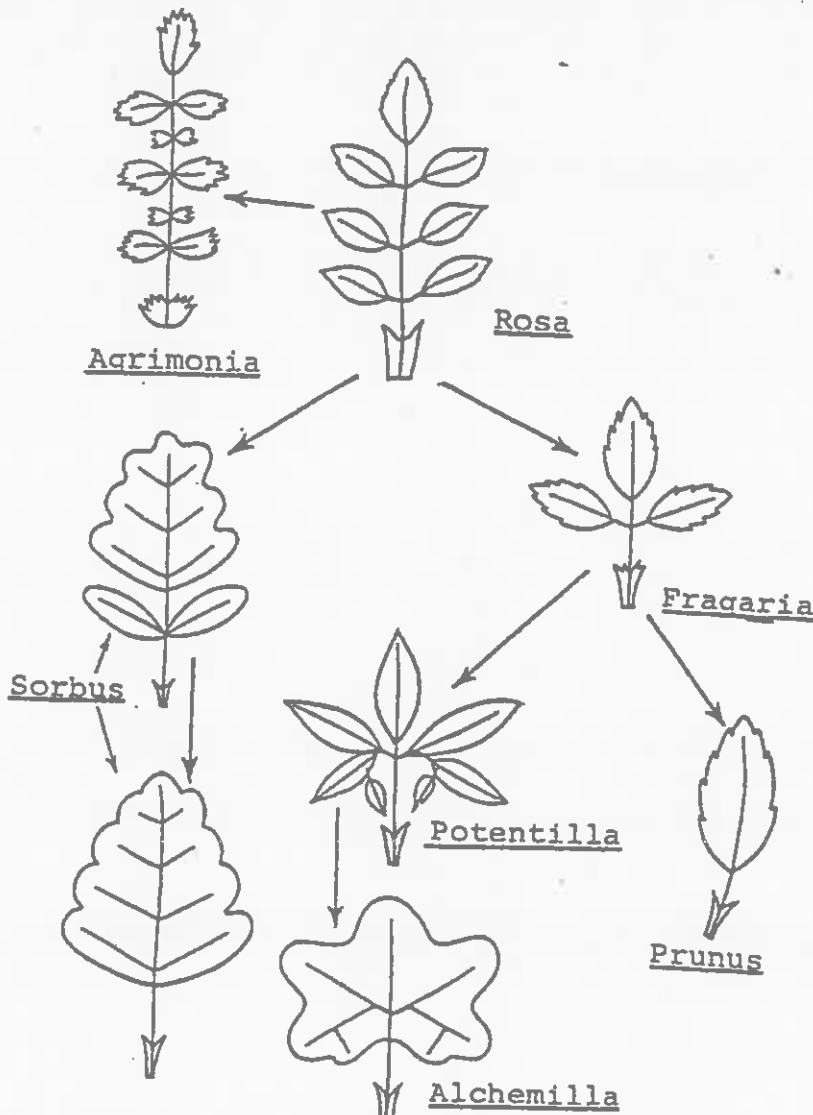

Fig. 4.- Evolució de la fulla a les rosàcies.

Malus sylvestris; pomera borda.

Potentilla. (Fulles palmades. Flors amb calicle).

Prunus avium; cirerer. (Freqüent als boscos humits. També cultivat)

Prunus mahaleb; cirerer de guineu. (Freqüent als boscos submediterranis).

Prunus spinosa; aranyoner.

Rosa; roser. (Fulles pinnaticompostes. Acícules. Cinorródon).

Rubus idaeus; gerdera. (Fulles palmaticompostes. Acícules. Polidrupa= móra).

Sorbus aria; moixera. (Fulles simples, molt-blanques per sota).

Sorbus aucuparia; moixera de guilla. (Fulles compostes. Fruit vermell).

Sorbus domestica; server.

Rosàcies cultivades pels seus fruits comestibles

Cydonia oblonga; codonyer.

Eriobotrya japonica; nesprer del Japó.

Fragaria x ananassa; maduixot.

Malus domestica; pomera.

Mespilus germanica; nesprer.

Prunus armeniaca; albercoquer.

Prunus avium; cirerer.

Prunus cerasus; guinder.

Prunus domestica; prunera.

Prunus dulcis; ametller.

Prunus persica; presseguer

Pyrus communis ; perera.

Algunes rosàcies ornamentals

Prunus lauro-cerasus; llorer-cirer

Pyracantha coccinea i altres espècies; piracant.

Rosa sp. pl.; rosers diversos

Spiraea cantonensis; espírea.

Família PAPILIONACIES (= Latiràcies)

Al voltant de 10.000 espècies, distribuïdes per tota la Terra, generalment les espècies llenyoses pels països tropicals i les herbàcies pels temperats.

Viuen en sòls preferentment calcaris i pobres en nítrògen. Capten el nítrògen atmosfèric gràcies a la presència de bacteris simbiòntsfixadors de nítrògen, a les seves arrels.

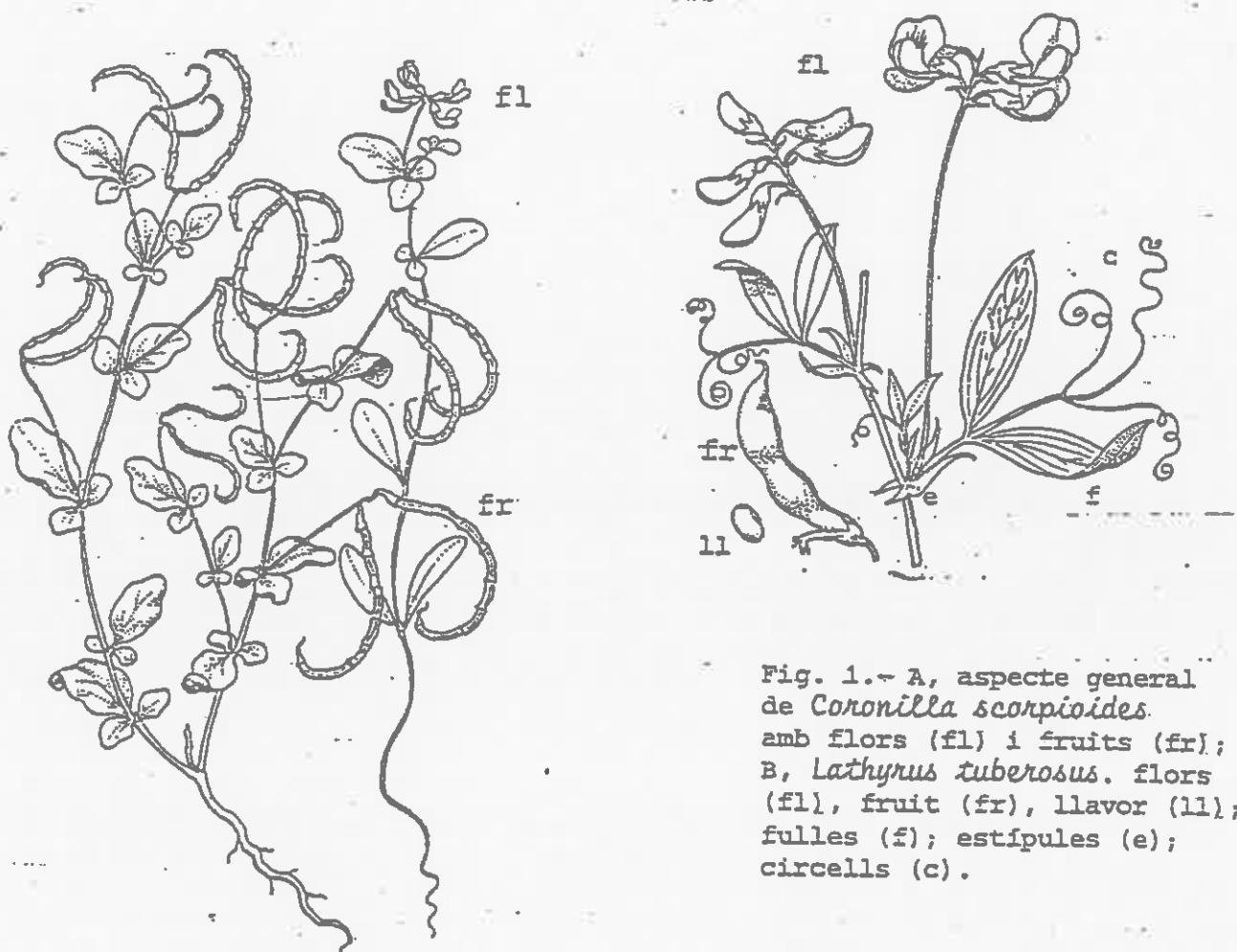

Fig. 1.- A, aspecte general de *Coronilla scorpioides* amb flors (fl) i fruits (fr); B, *Lathyrus tuberosus*. flors (fl), fruit (fr), llavor (ll); fulles (f); estípules (e); cirrells (c).

Fulles esparses, estipulades, generalment imparipinnades, però per reducció secundària trifoliades o simples, algun cop palmaticompostes. Els folíols terminals es poden transformar en cirrells, i les estípules en espines o bé en òrgans laminars semblants a folíols.

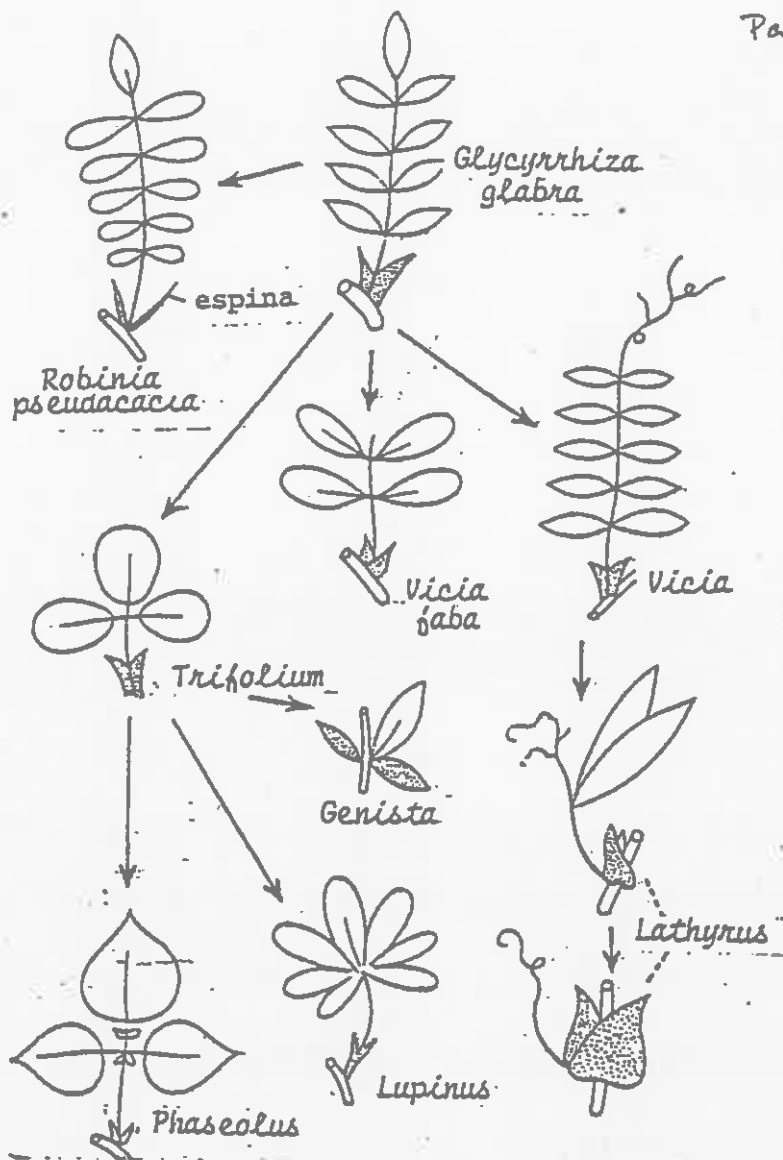

Fig. 2.- Variació de les fulles a les Papilionàcies

Inflorescència en raïm més o menys compacte.

Flors dialipètales, zigomorfes, de dimensions variables però d'estructura molt constant. Fórmula floral:

$$\downarrow S(5) P 5 E (10) C \underline{1}$$

Calze amb cinc dents, de vegades agrupades formant dos llavis. Corol·la sovint groga, però també blanca, rosa, blava, purpurina o lila. Disposició i forma dels pètals molt típiques (corol·la papilionàcia): el pètal superior sol ser el més gran (estandard) i recobreix el dos pètals laterals (ales), els quals recobreixen el dos inferiors, aquests amb una certa tendència a soldar-se pel seu marge comú (carena). Estams tots deu soldats (monadelfs) o bé nou de soldats i un de lliure (diadelfs) o bé tots lliures.

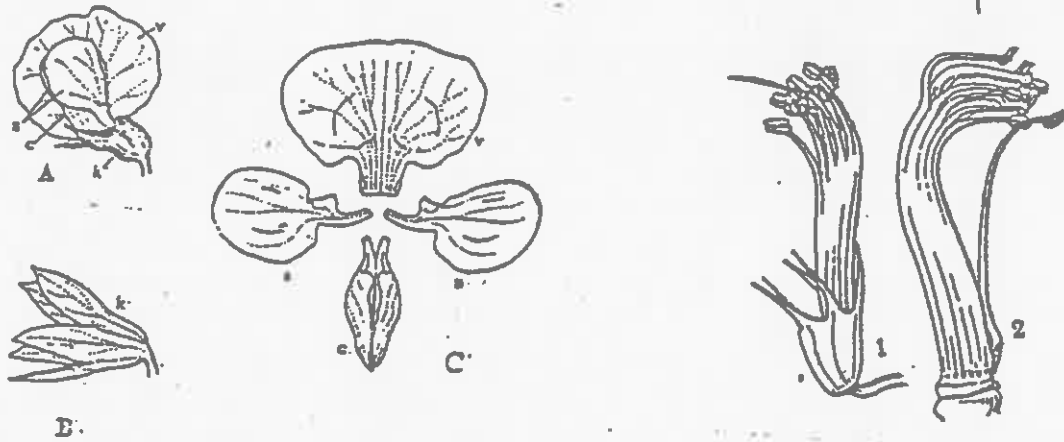

Fig. 3.- *Pisum sativum*. A, flor; B, calze; C, corol.la oberta; a, ales; c, carena; k, calze; v, estandard.

Fig. 4.- 1, estams monadelfs; 2, estams diadelfs.

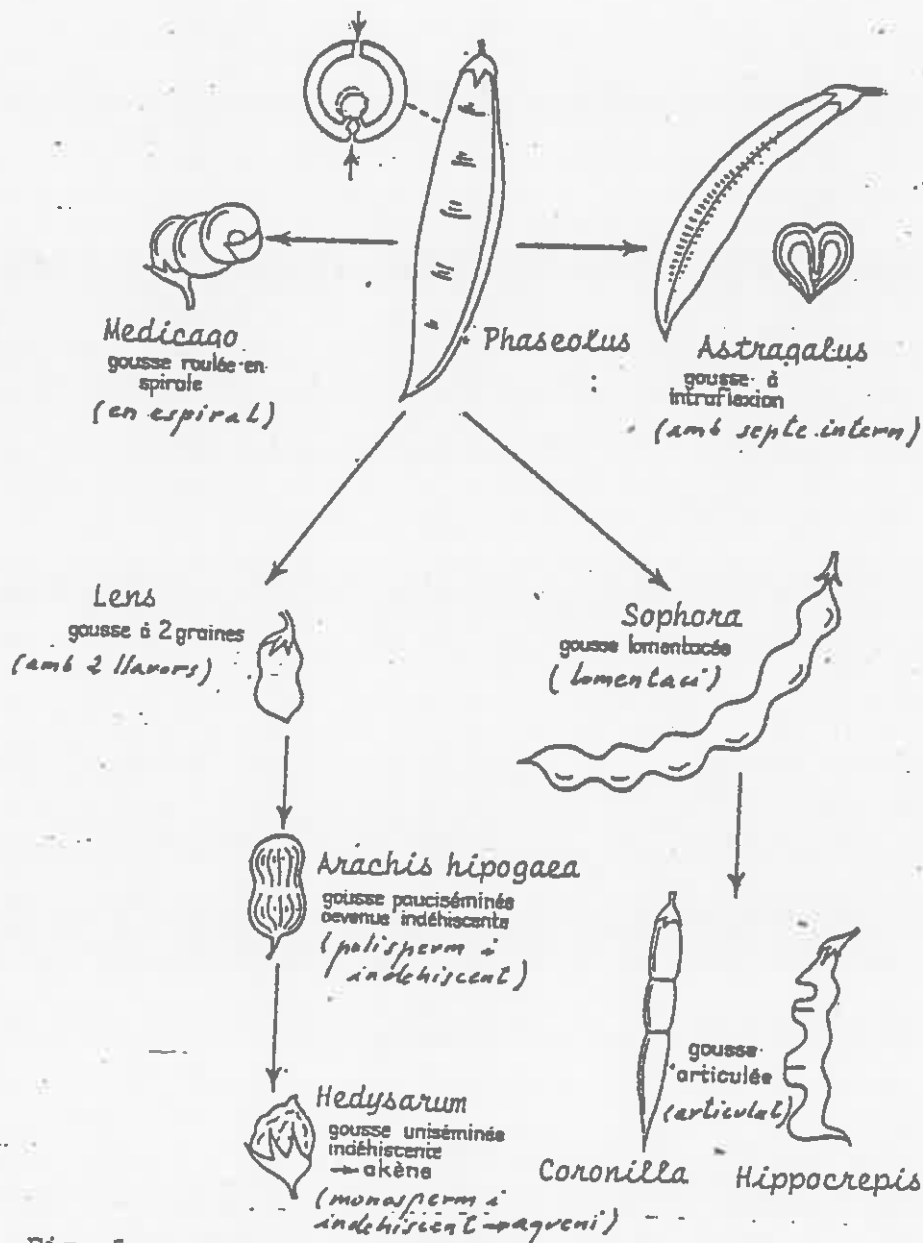

Fig. 5.- Variació del fruit a les Papilionàcies.

Fruit sec monocarpelar, dit llegum, dehiscent per dues línies : la sutura carpelar i el nervi dorsal del carpel. Una sola fila de llavors. El llegum es pot transformar secundàriament en altres tipus de fruit (fig. 5).

Algunes papilionàcies corrents (sobretot arbusts i mates):

Anthyllis cytisoides; albada. (Corrent a les brolles calcícoles del mediterrani meridional)

Calycotome spinosa; argelaga negra. (Brolles silicícoles mediterrànies)

Colutea arborescens; espantallops. (Llegum molt inflat. Mediterrani i submediterrani)

Coronilla emerus; coronilla. (Rouredes i altres boscos poc humits)

Coronilla glauca; carolina, canaris. (Cultivada com a ornamental a la regió mediterrània. Freqüent als voltants de Barcelona)

Cytisus sessilifolius. (Boscos i matollars submediterranis)

Dorycnium pentaphyllum; botja d'escombres. (Brolles i prats secs a la regió mediterrània)

Genista monspessulana (= Genista candicans). (Boscos i brolles mediterranis)

Genista scorpius; argelaga. (Matollars i prats secs)

Genista triflora (= Cytisus nigricans); molleró. (Brolles mediterrànies silicícoles)

Lotus sp.; corona de rei. (Molt corrent als prats)

Medicago sp.; melgó. (Llegum cargolat)

Ononis natrix; unglà de gat. (Matollars clars i prats secs)

Psoralea bituminosa; herba cabruna. (Fenassats i prats secs)

Robinia pseudacacia; acàcia, robínia. (Cultivada com a ornamental i com a arbre d'ombra. Originària d'Amèrica septentrional).

Sarothamnus catalaunicus; ginestell. (Brolles silicícoles mediterrànies)

Sarothamnus scoparius; gòdua (Matollars acidòfils en climes de tendència atlàntica)

Spartium junceum; ginesta. (Mediterrània. Prats i llocs oberts en indrets assolellats)

Ulex parviflorus; gatosa. (Llocs oberts i calents)

Genista purgans; bàlec. (Alta muntanya en llocs assolellats. Pirineus i Montseny)

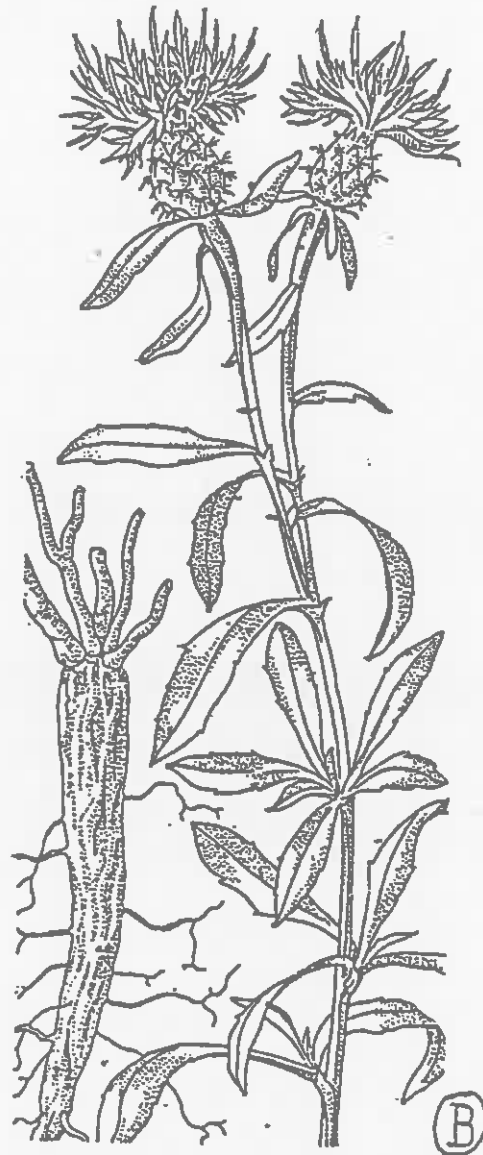
Plantes útils:

Arachis hypogea ; cacahuet.Cicer arietinum ; cigró.Glycyne max ; soja.Glycyrrhiza glabra ; regalèssia.Hedysarum coronarium ; enclöver.Indigofera tinctoria ; indi, anyil.Lathyrus sativus ; guixa.Lens esculenta ; llentilla.Lupinus albus ; llobí, tramús.Medicago sativa ; alfals, userda.Onobrychis viciifolia ; trepadella.Phaseolus vulgaris, P. coccineus ; mongetera, fesolera.Pisum sativum ; pèsol.Trifolium ; trèvol.Vicia faba ; favera.Vicia sativa ; veça.Vigna sinensis ; fesolet, caragirat.

Família COMPOSTES (= Asteràcies)

Amb unes 20.000 espècies, la família de les compostes és la més important del Regne Vegetal.

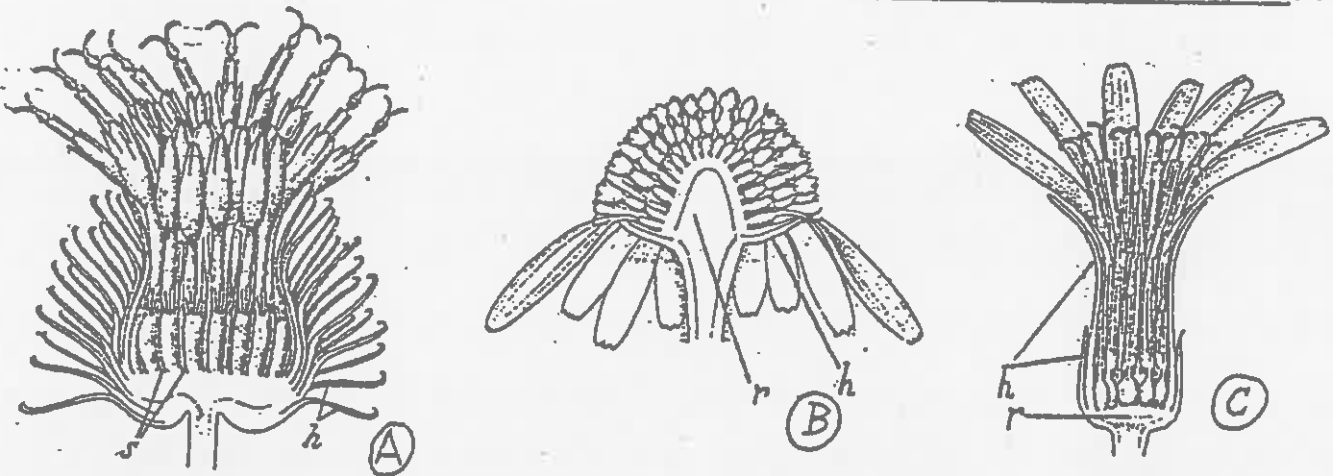
Solen ser plantes herbàcies, vivaces o també anuals. Les fulles poden presentar totes les formes possibles i se solen disposar de manera alterna (rarament oposada).

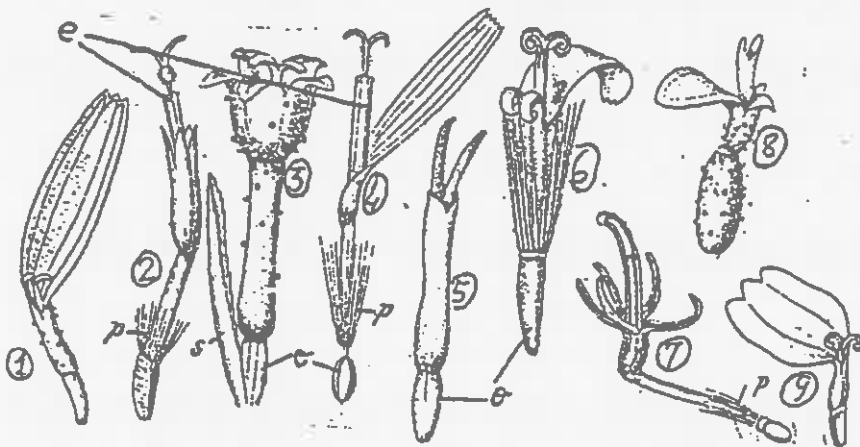
Aspecte general de dues compostes; A) *Sonchus oleraceus*, una liguliflora. (Observeu la dispersió dels fruits). B) *Centaurea aspera*, una tubiflora.

La inflorescència de les compostes és el capítol, el qual, malgrat que no en sigui exclusiu n'és molt característic. Aquest capítol consta de:

- Un receptacle sovint pla o una mica convex.
- Un involucre de bràctees que surten de les vores del receptacle i que envolten les flors. Aquestes bràctees, herbàcies o també escarioses o espinoses, solen estar imbricades.
- Les flors, quasi sempre petites i molt aglomerades sobre el receptacle; de vegades porten a la seva base esquames o pèls. Les flors poden haver perdut el calze, però quan en tenen, està transformat en un villà de sedes (o plomall) o en arestes. La corol·la consta de cinc pètals soldats en un tub. Pot ser regular, amb cinc dents o lòbuls iguals (flor tubulosa o flòscul) o bé irregular, prolongada en una llengüeta (flor ligulada o lígula).

Tres tipus diferents de capítols tallats longitudinalment; A) totes les flors són tubuloses, B) lígules a l'exterior i flòsculs a la part central. C) totes les flors són ligulades. r) receptacle, pla o convex, h) bràctees de l'involucre, s) esquames del receptacle.

Diferents tipus de flors de compostes; 1, 4, 6, 8 i 9) flors ligulades, 2, 3, 5 i 7) flors tubuloses. p) villà, e) tub estaminal, o) ovari infer

Els estams, en nombre de cinc, estan soldats per les anteres formant un tub intern a la corol·la. El gineceu té un

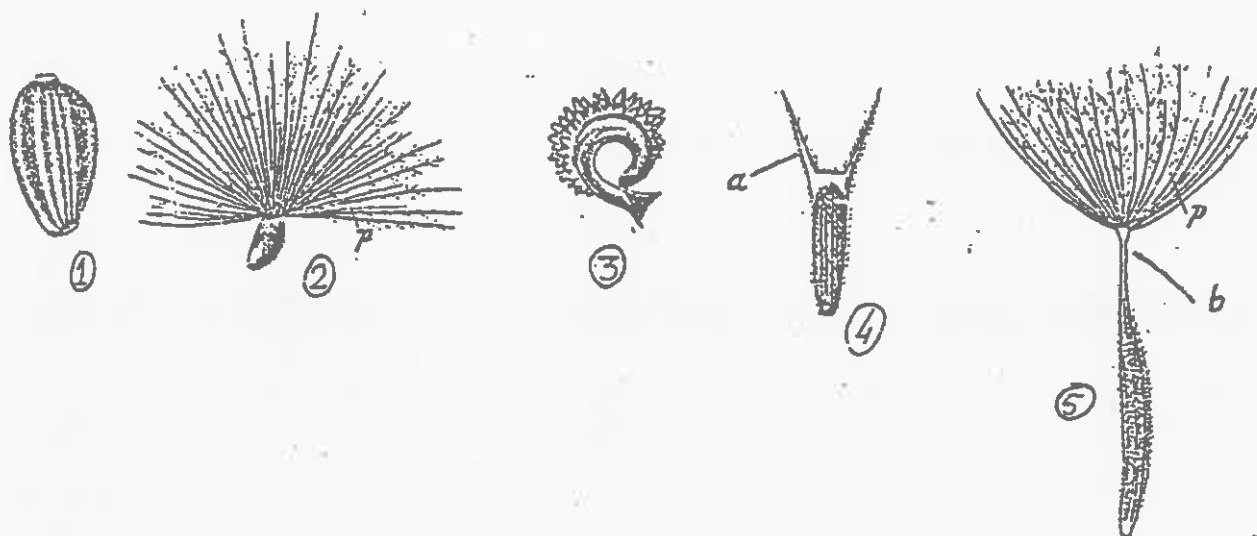
ovari ínfer bicarpejar i un estil llarg que passa per dins del tub dels estams i que acaba en dos estigmes.

Les flors d'un mateix capítol poden ser:

- totes tubuloses o bé tubuloses les del mig i ligulades les exteriors; es parla llavors de compostes tubiflores, generalment sense làtex.

- totes ligulades; aquests capítols corresponen a les compostes liguliflores, que es coneixen perquè solen contenir un làtex blanc.

El fruit de les compostes o aqueni és sec i pot portar a la seva part superior el vil.là que li facilita la dispersió.

Aquenis de les compostes; 1) sense vil·là, 2, 5) amb vil·là plumós, 3) aqueni re·corbat de *Calendula arvensis*, 4) amb arestes. p) vil·là, a) arestes, b) bec.

Compostes espontànies més corrents o interessants

Achillea millefolium; milfulles. (Fulles molt dividides, capítols blancs, en corimbe).

Anthemis arvensis; camamilla borda (Capítol amb el botó groc i la corona blanca. Freqüent en hàbitats ruderals i arvenses.

Arnica montana; àrnica (Fulles oposades. Botó i lígules grocs. Medicinal).

Artemisia absinthium; donzell. (Planta nitròfila, tomentosa. Aperitiva; component de l'absenta).

- Bellis perennis; margaridoia. (Petita margarida acaule. Abundant als prats humits i trepitjats).
- Calendula arvensis; groguet. (Botó i lígules grocs. Fruits sense vil.là, polimorfs, els exteriors amb apèndixs dorsals. Nitròfila).
- Carduus sp. (Plantes espinoses. Sedes del vil.là només denticulades).
- Carlina sp. (Bràctees internes de l'involucre grans i patents, coriàcies).
- Centaurea sp. (Bràctees de l'involucre amb un apèndix poc o molt desenvolupat).
- Chamomilla recutita; camamilla. (També cultivada. Aromàtica i medicinal. Fulles laciniades. Receptacle molt convex).
- Chrysanthemum sp.; margarida.
- Cichorium intybus; xicoira. (Capítols ligulats blaus. Succedani del cafè).
- Cirsium sp. (Planta espinosa. Sedes del vil.là plomoses).
- Galactites tomentosa; calcida blanca. (Planta espinosa. Fulles amb taques blanques. Capítols lilosos o rosats).
- Helichrysum stoechas; sempreviva borda. (Fulles linears, tomentoses al revers. Capítols grocs, sense lígules. Bràctees escarioses).
- Inula viscosa; olivarda. (Mata freqüent a les vinyes abandonades. Capítols grocs. Floració autumnal).
- Jasonia glutinosa; te de roca. (Planta viscosa, que viu a les roques calcàries).
- Santolina chamaecyparissus; espernallac (Mata de fulles pinna- des, amb petits segments tot al volt. Capítols grocs, sense lígules).
- Senecio vulgaris; xenixell. (Herba nitròfila molt corrent. Flo- reix tot l'any).
- Sonchus; lletsó (Totes les flors ligulades, grogues).
- Taraxacum vulgare; dent de lleó, pixallits.

Algunes compostes cultivades

- Calendula officinalis; boixac, gojat. (Ornamental).
- Carthamus tinctorius; càrtam, alasflor (Succedani del safrà, planta tintòria i oleaginosa).

Cichorium endivia; escarola.

Cynara cardunculus; card, herba-col. (Comestible i utilitzada per presorar la llet).

Cynara scolymus; carxofera.

Dahlia variabilis; dàlia.

Helianthus annuus, gira-sòl

Helianthus tuberosus; nyàmera (Órnamental. Tubercles comestibles).

Lactuca sativa; enciam.

Tagetes sp.; clavell de moro.

Tragopogon porrifolius; barba cabruna, salsifi.

Família CRUCÍFERES (= BRASSICÀCIES)

Unes 4.000 espècies difoses per tot el món, sobretot per les regions extratropicals de l'hemisferi boreal.

Plantes herbàcies anuals o pluriennals, algun cop arbustives.

Fulles esparses, sense estípules, enteres, dentades o partides.

Inflorescència racemosa, normalment en raïm, sense bràctees ni bractèoles.

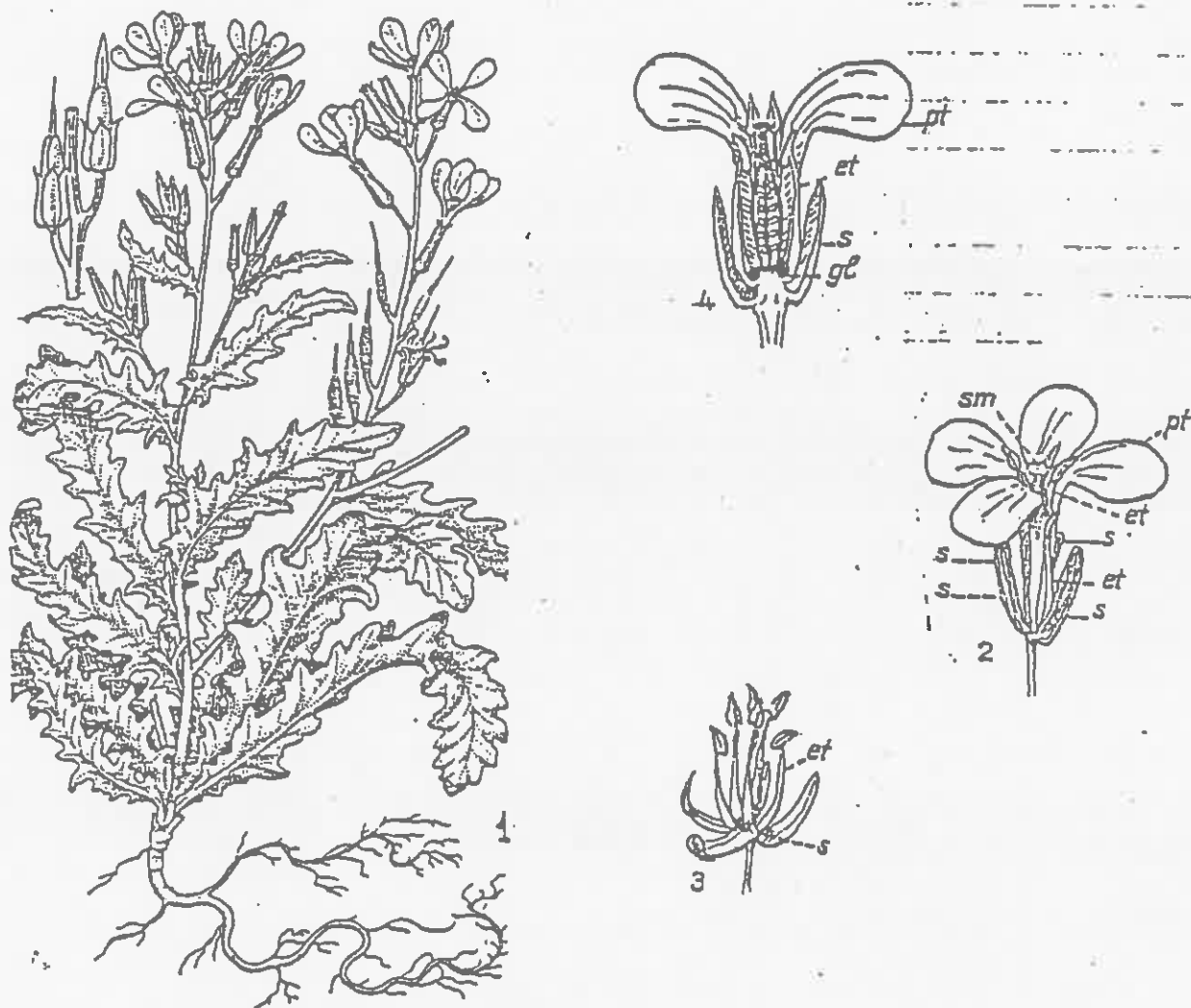

Fig. 1.- *Eruca sativa*. 1, aspecte general; *Sinapis nigra*. 2, flor; 3, flor sense corol·la; 4, tall longitudinal de la flor; s, sèpals; pt, pètals; et, estams; sm, estigmes; gl, glàndules nectaríferes.

Flors sovint nombroses i petites, blanques o grogues, algun cop roses. Fórmula floral molt constatat i típica:

* S 2+2 P 4 E 2+4 C (2)

Sèpals i pètals oposats en creu; els sèpals poden estar prolongats a la base en un esperó que recull el nèctar de petites glàndules (nectaris) situades a la base dels estams; els pètals alternen amb el sèpals i presenten una un gla ben desenvolupada. Dos estams curts en un verticil extern i quatre de més llargs en un d'intern. Dos carpels soldats pel marge i separats per un septe de formació secundària.

Fruit sec, bicarpelar, dehiscent per les línies de sutura dels dos carpels, amb un septe central del qual pengen les llavors un cop obert. El fruit rep el nom de siliqua quan es força més llarg que ample, i el de silícula quan és igual o poc més llarg que ample. La silícula pot ser latisepta o angustisepta segons estigui comprimida perpendicularment o paral·lelament al septe. La siliqua pot transformar-se secundàriament en altres tipus de fruit (loment, aqueni, sàmara, ...)

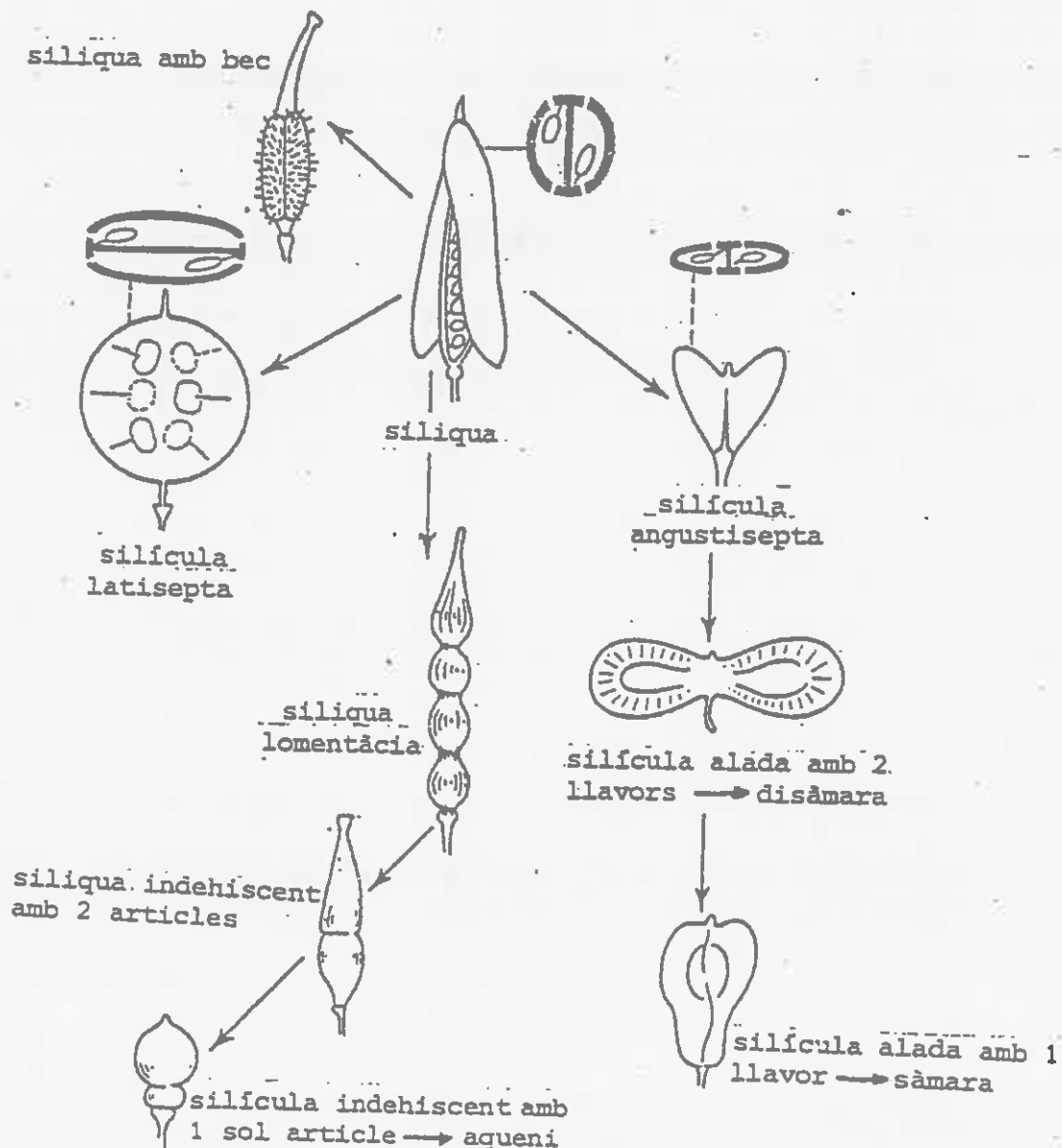

Fig. 2 - Principals variacions del fruit.

Algunes de les crucíferes més corrents:

- Alyssum maritimum; caps blancs. (Flors blanques, molt petites. Fruit en silícula latisepta. Abundant als erms i camps de les comarques litorals)
- Diplotaxis erucoides; ravenissa blanca. (Flors blanques. Siliqua. Molt abundant als cultius de secà).
- Biscutella; llunetes. (Flors groques. Silícula en forma d'ulleres).
- Capsella bursa-pastoris; bossa de pastor, sarronet. (Silícula en forma de triangle escotat).
- Erucastrum nasturtiifolium; ravenissa groga. (Flors groques. Siliqua. Abundant als cultius de secà i vores de camins).
- Lepidium draba; bàbol, capellans. (Flors blanques. Fulles abraçadores. Silícules molt petites, angustiseptes).

Plantes útils:

- Brassica napus; nap.
- Brassica napus var. napobrassica; col-i-nap.
- Brassica napus var. oleifera; colza.
- Brassica oleracea var. acephala; col verda.
- " " var. botrytis; bròquil.
- " " var. botrytis subvar. cauliflora; col-i-flor.
- " " var. capitata; col de cabdell.
- " " var. gemmifera; col de brussel·les.
- " " var. gongylodes; col-rave.
- Brassica rapa; nap-i-col, nap rodó.
- Brassica nigra; mostassa negra.
- Sinapsis alba; mostassa blanca.
- Raphanus sativus; rave.

Família LABIADES (= Lamiàcies)

Al voltant de les 3.000 espècies, de distribució molt àmplia, però sobretot mediterrània.

Plantes herbàcies o llenyoses; aromàtiques, cobertes de pèls glandulosos o de glàndules sèssils que contenen essències i olis.

Tija normalment de secció quadrangular amb nusos inflats.

Fulles oposades, de forma variable.

Inflorescència en cimes axil.lars, normalment condensades en glomèruls que semblen verticils de flors.

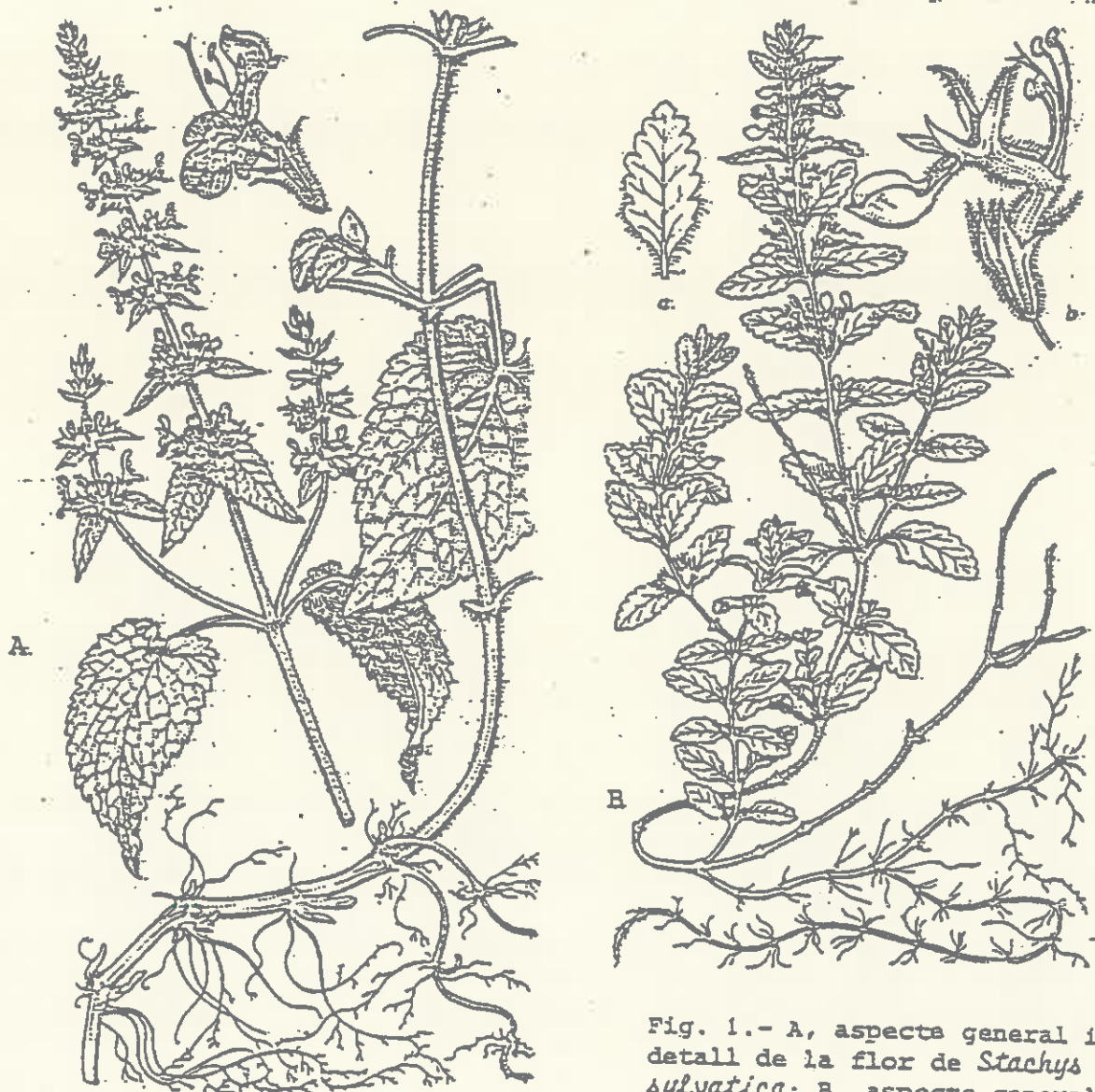

Fig. 1.- A, aspecte general i detall de la flor de *Stachys sylvatica*; B, aspecte general i detall d'una fulla (a) i d'una flor (b) de *Teucrium chamaedrys*.

Flors zigomorfes, entomòfiles. Fòrmula floral :

$\uparrow S (5) [P (5) E 4] C (2)$

Calze regular o bilabiat. Corol·la bilabiada, amb el llavi superior format per dos pètals i l'inferior per tres; algun cop només amb un llavi (*Ajuga* i *Teucrium*), o bé quasi regular (*Mentha*). Androceu amb quatre estams, dos de més llargs i dos de més curts (només dos a *Rosmarinus* i *Salvia*). Ovari format per dos carpels, cadascun dividit en dues parts separades; en conjunt queden quatre elements lliures al fons del calze.

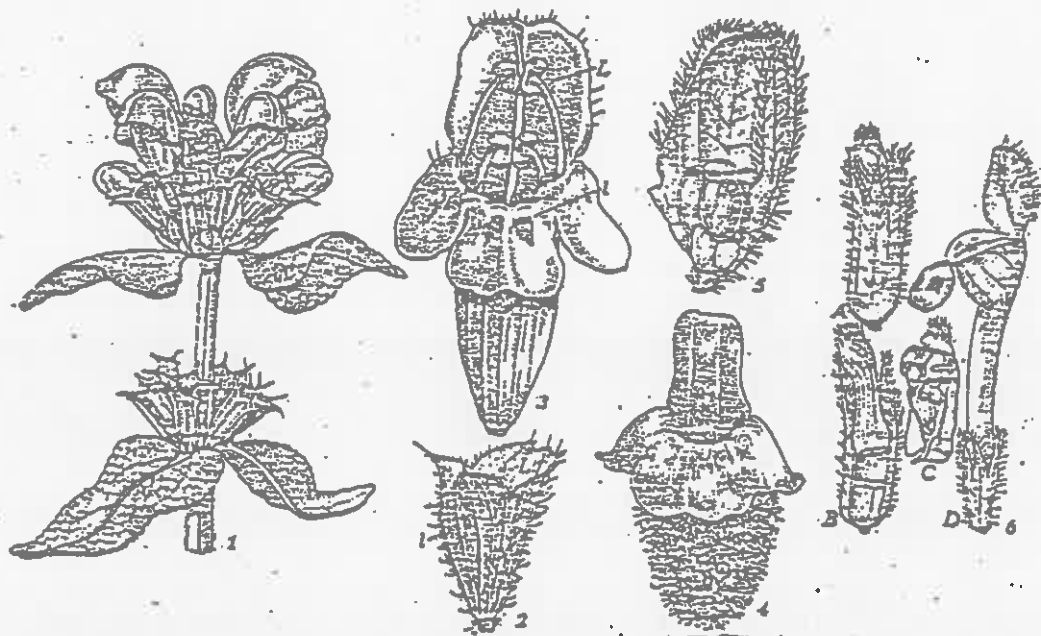

Fig. 2. - 1, inflorescència de *Phlomis caballeri*; 2, calze de *Salvia* amb el llavi superior (L1) i el llavi inferior (l); 3, flor de *Nepeta*; 4, flor de *Sideritis*; 5, fruit de *Salvia verbenaca*; 6, diferents tipus de flors a *Lamium amplexicaule*.

Fruit sec que consta de quatre parts dehiscentes, corresponent cada una a mig carpel (cluses).

Algunes labiades espontànies més corrents o interessants

Calamintha officinalis; rementerola. (Diverses subspècies, diferents per les dimensions de fulles i flors).

Hyssopus officinalis; hisop.

Lamium sp.

Lavandula angustifolia; espígol. (Fulles molt estretes, bràctees florals amples).

Lavandula latifolia; barballó, espígol mascle. (Fulles lanceolades; bràctees linears):

Lavandula stoechas; cap d'ase. (Flors terminals estèrils, grans. Silicícola).

Marrubium vulgare; malrubí. (Vores de cases i llocs ruderals).

Melissa officinalis; tarongina. (També cultivada).

Mentha sp.; menta borda, poliol. (Flors quasi regulars).

Nepeta cataria; nepta, herba gatera.

Origanum vulgare; orença. (Bràctees florals molt conspícues).

Phlomis lychnitis; blenera. (Planta tomentosa, blanquinosa; flors grogues molt grosses).

Prunella sp.; herba de la prunella.

Rosmarinus officinalis; romaní

Salvia sp.; sàlvia (2 estams amb una sola teca, mòbils).

Satureja fruticosa; poniol. (Planta rupícola. Medit. SW).

Satureja montana; sajolida

Sideritis hyssopifolia; herba de bàlsam, timonet.

Teucrium polium; capsigranyera. (Corol.là amb un sol llavi)

Thymus piperella; pebrella. (endemisme Valencià)

Thymus vulgaris; farigola, timó.

Labiades cultivades com a aromàtiques o ornamentals

Coleus (planta de jardí, cultivada per les seves fulles de colors vius i bigarrats).

Mejorana hortensis; marduix (Tònica, a petites dosis sedant).

Mentha piperita; menta piperita. (Tisanes i licors).

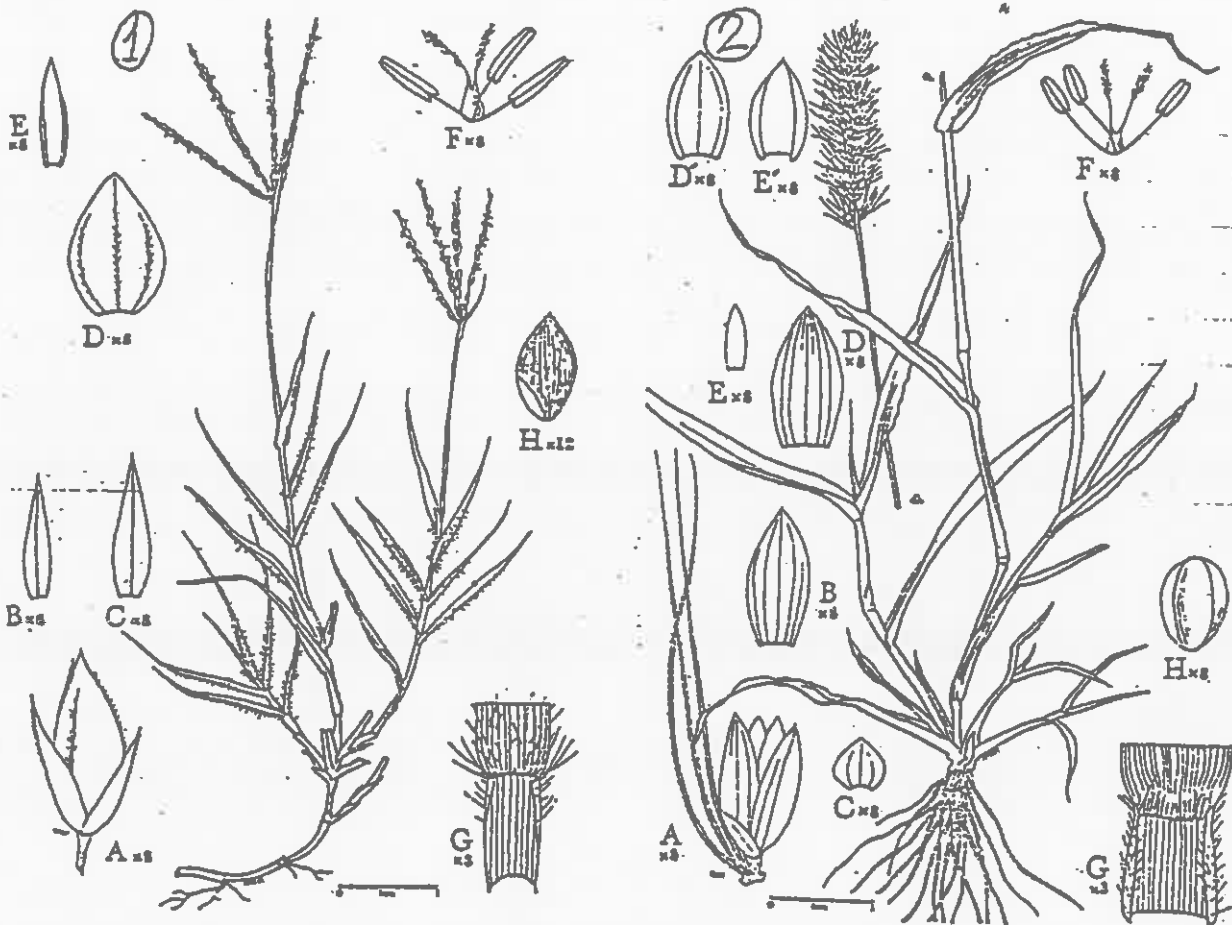
Ocimum basilicum; alfàbrega (Tisanes digestives).

Salvia splendens (Planta de jardí, calzes molt grossos i vermells).

Família GRAMÍNIES (= Poàcies)

Família amb més de 6.000 espècies de dispersió mundial.

Plantes de port molt característic, quasi sempre herbàcies, amb rels fasciculades. Sovint presenten rizomes o, més rarament, bulbs.

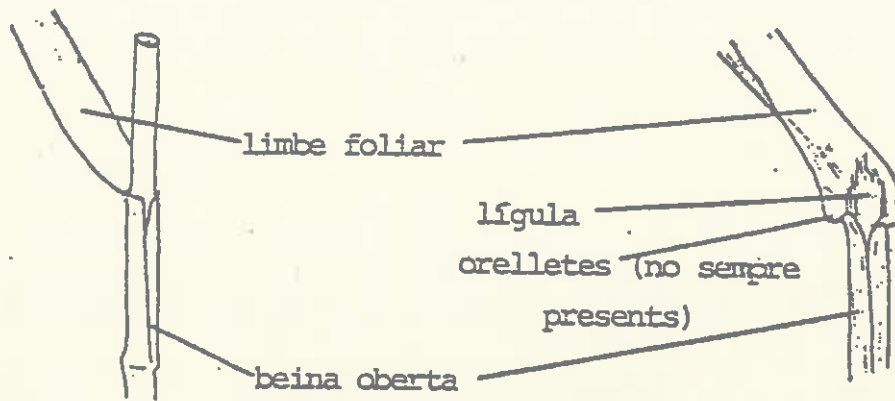

Aspecte general i detalls de dues gramínies; 1) *Cynodon dactylon* (gram); 2) *Setaria viridis* (panissola). A) espigueta, B) gluma inferior, C) gluma sup., D) glumel.la inf., E) glumel.la sup., F) androceu i gineceu, G) detall de la fulla, H) cariòpside.

Tija normalment simple però sovint formant gespes; cilíndrica i buida per dins, amb nusos molt marcats que donen lloc a un tabic intern transversal (tija vulgarment dita canya o palla).

Fulles paral·lelinèrvies i que es componen de dues parts ben diferents: la beina i el limbe foliar. La beina és oberta de dalt a baix i envolta part de la tija. El limbe foliar

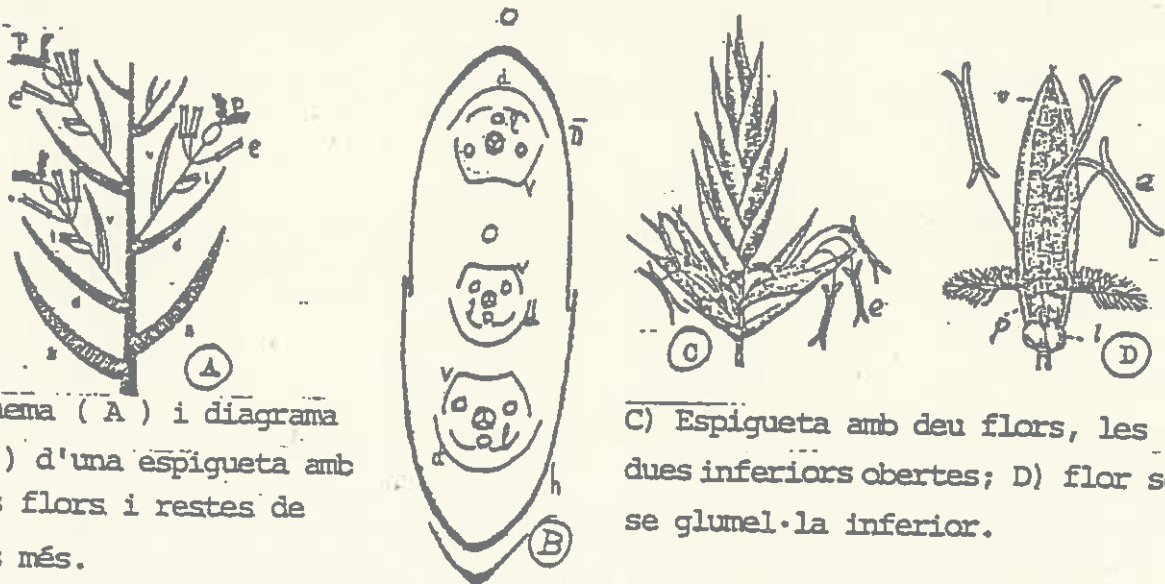
està separat de la tija i té forma de cinta. Entre la beina i el limbe foliar hi sòl haver la lígula, una petita làmina translúcida i paral·lela a la tija.

Detalls de la fulla de les gramínies

Flors quasi sempre hermafrodites, envoltades de bràctees i tèpals membranosos i agrupades en espiguetes. Aquestes últimes es disposen en panícules laxes o compactes o, de vegades, en espigues.

Cada espigueta consta d'una o més flors i porta a la seva base dues bràctees membranoses dites glumes diferents entre elles, la superior i la inferior.

Esquema (A) i diagrama (B) d'una espigueta amb tres flors i restes de dues més.

C) Espigueta amb deu flors, les dues inferiors obertes; D) flor sense glumel·la inferior.

h) gluma inferior; ñ) gluma sup., d) glumel·la inferior; v) glumel·la sup.; l) lodícula; e) estams; p) pistil.

Cada flor té també a la base dues glumel·les; la inferior, normalment més gran, abraça les altres peces florals i sovint porta una aresta terminal o dorsal (aristada, en comptes de

mútica si no en porta). Més endins hi ha les lodícules, dues petites peces membranoses sovint poc visibles.

Els estams, en nombre de tres, tenen els filaments força llargs i les anteres en forma d'X. El gineceu, tri- (o bi-) carpel·lar, consta d'un ovari súper i de tres (o dos) estigmes plumosos.

El fruit de les gramínies, dit cariòpside, és sec, indehiscent i conté substàncies de reserva amiloidaies.

Algunes espècies i gèneres de gramínies corrents a la nostra flora.

Ampelodesmos mauritanica; càrritx, carcera (Gramínia de gran talla; fulles basals llargues disposades en tofes voluminoses).

Arrhenatherum elatius; fromental (Inflorescència en panícula laxa; espiguetes aristades. Viu als prats humits i dalladors).

Arundo donax; canya.

Avena sp.; cugula. (Espiguetes pèndules, aristades i amb glumes molt grans).

Brachypodium sp.; fenàs (Espiguetes multiflores, sèssils, sobre petites excavacions de l'eix de l'espiga).

Bromus sp. (Espiguetes grans, amb aristes; glumes petites).

Cynodon dactylon; gram. (Espigues d'espiguetes disposades de manera digitada a l'extrem de la tija).

Dactylis glomerata; (Panícula molt contreta, formant una espiga més o menys interrompuda i unilateral).

Festuca sp.

Hordeum murinum ; margall. (Inflorescència en espiga compacta, aristada. Viu a les vores dels camins i llocs ruderals).

Hyparrhenia hirta; albellatge (Gramínia sabanoide que viu sobretot prop del litoral).

Phragmites australis; canyís (Planta alta que es fa a la riba de les llacunes i als aiguamolls).

Piptatherum miliaceum; ripoll. (Espiguetes molt petites, amb aristes curtes. Planta alta que es fa als erms i vores de camins).

Poa sp. (Espiguetes molt petites, mútiques, reunides en una panícula laxa.

Sorghum halepense; milloca, canyota. (Gramínia rizomatosa que viu als conreus de secà, gran i de espiguetes purpúries.

Setaria verticillata; panissola (Inflorescència compacta en for-

ma d'espiga cilíndrica, guarnida de pèls denticulats que la fan molt enganxosa).

Graminies cultivades pel seu interes econòmic

Avena sativa; civada

Bambusa sp.; bambú

Hordeum vulgare; ordi

Lygeum spartum; espart bord.

Macrochloa tenacissima; espart

Oryza sativa; arròs

Panicum miliaceum; mill

Saccharum officinarum; canya de sucre.

Secale cereale; sègre, sègle

Setaria italica; panís

Sorghum vulgare; melca

Triticum aestivum; blat

Zea mays; morenc, blat de moro